

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א

פלא יועץ

- שקידה -

שקידה צריכה טובא ללמוד חכמת התורה, דכתיב 'התרפית ביום צרה צר כחכה. וכן ללמוד כל חכמה צריך שקידה, וכן ליכנס ביראת השם ובאהבתו ולהתנהג במדות טובות וישרות צריך שקידה, ללמוד ספרי מוסר המלמדים לאדם דעת, או לשמוע בלמודים יום ליום ולילה ללילה, סוף סוף האור שבה מחזירו למוטב, דכתיב 'ערף כמטר לקחי' - כמו שדלף טורד של מטר נוקף את האבן, כך השוקד על ספרי המוסר הם נוקבים את הלב, אם אבן הוא נמוח, אם ברזל הוא מתפוצץ.

אבל אם ילמד ספרי מוסר ויראת השם או ישמע בלמודים פעם ביובל, לא חלי ולא מרגיש ואינו עושה רושם בו, ואף אם יעשה רושם לפי שעה, תיכף חלף הלך לו ואין רשומו נכר ואינו עושה פירות, וכל אשר ירבה לעסוק בעיון ובלמוד ספרי מוסר ויראת השם ולשמוע בלמודים, כך תרבה חכמתו ויראת חטאו ודבקותו בה' ושלמות מדותיו, ולפי מעוט השגתו, תמעיט מקנתו.

וגם לענין תפלות ותחנונים, האיש אשר ישקוד לשפוך שיחה ותחנונים ידבר מדי יום יום, סוף שתפלתו עושה פירות, ובפרט אם מתפלל על חפצי שמים או לשם שמים. הן צדיק בארץ ישלם על ידי כן.

(רבנו אליעזר פאפו ספר "פלא יועץ" ערך 'שקידה')

כשרות המאכל

ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן (כה, ב)

היה היה מעשה בשני בני אדם שהיו הולכים מעיר לעיר, ולנים פעם כאן ופעם כאן לצורך פרנסתם. והנה באחת הפעמים, הגיעו שניהם לעיר אחת, שיש בה יהודים וגוים, וכל אחד מהן הוזמן לבית אחר, זה בכאן וזה בכאן, והנה האחד הוזמן לבית יהודי, ואילו חברו נפל גורלו בבית של גוי, ואכל ונתגאל במאכליו, ואח"כ נודע לו, והיה בצער גדול, וסיפר לחברו, והם היו מבולבלים בשרעפיהם, ואמרו שכאשר נגיע למחוזנו, נכנס לחכם ונספר לו כל הקורות אותנו, והנה כאשר חזרו למקומם שמו פניהם לבית החכם ויספרו לו, ושאל האחד מדוע נפל גורלי להכשל באכילה ושתייה אסורה, ואילו חברו לא וכו'. שאלו החכם הגד נא לי: כיצד אתה נוהג בביתך באכילות ושתיית... וסיפר לחכם כיצד... אמר לו הרב, ראה, אתה לא כל כך איכפת לך על מאכליך... לכך לא היה לך זכות שיצילך. ואילו חברך נזהר תמיד מה מכניס לבית ממה עשוי, מה כשרותו... ודואג ושם לב, ואיכפת לו. לכך הצילוהו מהשמים. עד כאן המעשה.

וכתב רבנו חיים בן עטר (סוף פרשת שמיני) לבאר כיצא בזה בפסוק "והתקדשתם והייתם קדושים (במאכלות ההם)... ולא תטמאו את נפשותיכם" היינו שתעשה גדרים וסייגים, ומלבד מה שאתה תעשה מעצמך להזהר, שזהו "והתקדשתם", אני עוד מבטיחך שלא יאונה לך כל רע, וז"ש "ולא תטמאו". עיין שם. וזה כמו שאמרו "הבא להטמא פותחין לו, הבא ליטהר מסייעין אותו" (שבת קד). וסיפר רבנו חיים בן עטר (בפ' שמיני יא, כא) אודות סוג של "חגבים" שלדעתו הם אסורים. ואמר: שמיום שנשמעו דבריו ונזהרו אנשים בהם, אז לא באו יותר אותם חגבים בגבולנו וזה יותר מששים עשרה שנה וכו'. ע"ש.

והנה כל מה שאנחנו מכניסים לפינו, מתעכל, ונהפך להיות חלק מחלקנו ובשר מבשרנו, וממש מהותנו. (ועיי' בתוספות גיטין דף ז). והנה אם המאכלים כשרים וטהורים, אז אדם יש לו רצון טוב ונוהג כשורה, אך כשחס ושלום אוכלין דבר לא כשר ודבר מפוקפק, אז עלולים לצאת מן השורה.

ולכן, כמה חובה מוטל על כל ראש בית אב לדעת נאמנה מה הם המאכלים ומה הן המשקין, המונחים על השולחן, וממלאים את הגוף. והגם כי היום "היוקר יאמיר", והמצב קשה (עד שאומרים בדרך הלצה: פעם אדם היה יוצא עם ארנק קטן וסל גדול לשוק, והיום יוצא בארנק גדול, וחוזר עם סל קטן לבית). מכל מקום יש לתת לב ולהשמר לאכול דבר שיש לו כשרות, ולו כשרות שהיא, אבל לכל הפחות עם כשרות. וזה שנאמר "ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן" - כי ע"י שאוכלים טמא נמשכים לרע, אבל כשאוכלין בקדושה - נמשכים לטהרה! וה' יטהרנו וישמרנו אמן ואמן.

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

שלוחים בזה איחולנו וברכותינו לכבוד פעלת והדרת פורנו ורבנו נשיא פוסדותנו

הגאון הגדול רבי אלעזר זאב רז שליט"א

לרגל שפחת הנישואין בשעטו"ט לבנו היקר

החתן הפואר הרב שפואל רז הי"ו

יזכו להקים בית נאמן בישראל בסימן טוב ובפעל טוב, אכ"ו.

מאליס מקיב זכ

משכנת הש"ס - מוסדות אגן גליה



שואל ומשיב

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה.
כאן הובאו המסקנות בקצרה, ועוד חזון למועד אי"ה

חתן צריך שימור

שאלה: חתן, בזה"ז, האם צריך לזהר שלא ללכת לבדו בחוץ ללא ליווי.
תשובה: כן, ואפילו ביום, וכ"ש בלילה. אכן ביום יש להקל אם אינו מוצא מלווה.

אם כלה משמרת לחתנה

שאלה: חתן שהולך עם כלתו, האם אין בזה חשש שלא ילכו יחדים, או זה עצמו מועיל לשמירה.
תשובה: אע"פ שהכלה ג"כ צריכה שימור, אעפ"כ יכולים לצאת יחדיו, וזה שומר לזה.

שימור לחתן ע"י קטן

שאלה: האם קטן מועיל ל"שימור" עבור חתן וכלה.

תשובה: נראה דמועיל, כי הרי חתן וכלה שצריכין שימור זהו מפני שמתקנא בהן השטן (ע' בברכות נד: בפירש"י ורבנו יונה שם). וכל שיש "שני" בני אדם אינן מזיקין כמ"ש בברכות (ג:). ע"ש. וע' שו"ת מציון אורה ח"א חאה"ע (סימן ד).

שאלות ניתן להפנות לת.ד. 57124 ירושלים

או דרך מערכת הגליון בדוא"ל: dvartora1@gmail.com

אבן יקרה

משווק מוצלח

יהודי חנוני בא לפני הגה"ק רבי מאיר יחיאל האלשטוק זי"ע מאוסטרובצה, ותלונה גדולה בפיו: חנות ירשתי מאבא ואין לי פרנסה ממנה, בימיו של אבא הכניסה החנות רווחים יפים, ואילו עכשיו כאילו באו עליה ימים קשים, אין ממנה רווח כלל, והלקוחות הקבועים מדירים רגליהם ממנה.

שאל אותו האדמו"ר: ומה מעשיך בחנות כשאינן קונים?

השיב האיש: משתעמם אני, קורא בעיתון...

"אכן נודע הדבר", ענה האדמו"ר, "אביך בלכתו אל החנות לקח עמו ספר יהודי, חומש או משניות, כדי ללמוד בכל רגע של פנאי, חרה הדבר ליצר הרע ומיהר לשלוח אליו לקוחות, אחד אחרי השני, כדי להפריעו מלימודו..."

לא כן עמך, הקורא עיתון, אין יצר הרע משגר אליך לקוחות, כי בלאו הכי מלאכתו נעשית על ידך, ומה איכפת לו שתבלה את זמנך בקריאה?"... (פחת שערי שמים)

שיעורי מורנו הרב שליט"א ב"קול הלשון"

03-617-1068 שלוחה 20

הגליון בחסות

ספר
גורן

עימוד מקצועי וגרפיקה

לכבוד הגאון

הרב אלעזר רז

שליט"א

לנישואי בנו ה"ו

ישיבת "פלא יועץ"

על שם רבנו הקדוש רבי אליעזר אפאז זצ"ל

אור זרוע לצדיק

בשמחה רבה וברגשי קודש נשגר ברכת מזל טוב לכבוד ראש ישיבתנו

הגאון הגדול כמוהו"ר אלעזר זאב רז שליט"א

לרגל נישואי בנו החתן רב המעלות עדין לגדולות

הרב שמואל רז ה"ו

יהי רצון שיעלה הזיווג יפה לבנין עדי עד, אמן

המברכים מקרב לב. אברכי הישיבה

נצוד לשונך

מותוך הספר "חפץ חיים"

וְדַע, דְּאִפְלוּ אִם שָׁמַע לְבָנוּ וּבְתוֹ הַקְּטָנִים, שֶׁהֵם מְדַבְּרִים לְשׁוֹן הָרַע, מִצְוָה לְגַעַר בָּהֶם וּלְהַפְרִישׁם מִזֶּה, כְּדַכְתִּיב "חֲנֹךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרָכּוֹ" וְגו', וְכִמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר בְּאַרְחַ חַיִּים (בְּסִימָן שִׁמ"ג סְעִיף א') לְעֲנִין כָּל אֲסוּרִים שֶׁבְּתוֹרָה.

המדרש להצלחת א. ש. ב. ת. תח"י לדיווג הגון

הלכתא לשבתא

רבנותינו הזכירו קריאה בספר ובדיקת הבגדים מכינים, שמלאכות אלו צריכים עיון וחיפוש רב וצריך להם אור יפה. ומשמע שמלאכות שאינם צריכים עיון כל כך - מותר לעשותם לאור הנר, וכ"כ כמה פוסקים. אולם הרבה ראשונים ואחרונים הסכימו שגם דבר שצריך עיון מועט יש לאסור.

בדיקת ציצית אסורה לכל הדעות שצריכה עיון רב. ואם אין לו ציצית בדוקה - יבדוק אותה במשמוש ידיו.

אם צריך לבגד הנמצא בין כמה בגדים דומים, אסור לבדוק לאור הנר בשבת.

בדיקת פירות שיש בהם חשש תולעים, כיון שיש חיוב לבדוקם וצריך לעין היטב בבדיקה אסור לעשות כן לאור הנר בשבת, אבל אם אינם בחשש מתולעים ועושה כן רק שלא יהיה בגדר עצימת עיניים, מותר, שאין צריך להתאמץ בבדיקה זו.

(מותוך חוברת 'קריאה לאור הנר')

הגליון יוצא לאור על ידי מוסדות "מתן תורה". ת.ד. 57124 ירושלים

www.MatanTorah.org

לקבלת הגליון בדוא"ל שלחו ל: dvartora1@gmail.com